

2283

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1

Badning och tvättning med rinnande vatten.

Allri förän missåmmars aftan skolle vi bada för. Men ja Badning.
tror så sant vi fick skamm, åmm vi bada ingan.

Åmm di hade nån dållihed, så jick di å tå vann i/ auen. Så Tvättning
skolle di tvätta se åmm torstorna: i ny en gång å i när en med vatten
gång, å i ny en gång ijenn. Di skolle gå tianes å ta vanned å ur ån.
gå tianes å slå ud ed. Di skolle helst ente beträda-d. Va där
va fela, skolle di tvätta. Di skolle behålla de samma vanned
hela tiden.

Dållihed, d.v.s. lyte eller sjukdom.

Om Skeglinge kyrka.

Vaur tjårka, såmm sto här framme, denn hade di får se hade Skeglinge kyrka.
ståd i syndafloden. En liden rar tjårka va de; de va den stårste
syng di jore, når di to na. Honn va såmm en marmor-bild.

Ja ska si såmm de va: Bårlónga tjårka va fatti, å Skåjlinge
tjårka hade pånge. I Bårlónga behövde di en ny tjårka. Så hade
lagen blev sådden, ad di konne sla tvau fårsåmlingor ihob. Så
låcka di Skåjlingana te å va mä i tjårkebygged. Men Skåjlingana
anka se gruvelit. Di skicka en böneskrift te kånge, men de jore
ingen nötta. Di skolle lad nån rest mä den i stället får å
skickad den.

Skeglinge kyrka revs 1869, sedan Borrlunda och Skeglinge församlingar enats om gemensamt kyrkobygge i Borrlunda. Men detta genomdrevs icke utan motstånd från invånarna i Skeglinge, varom såväl folktraditionen som en del handlingar i Skeglinge byalåda vittna. - Den gamla kyrkogården i Skeglinge by finns ännu kvar. Den är omgiven av ett stengärde och bevuxen med höga träd.

3

Visor.

De mesta ja kann komma ihu di sjong här de va:

Visor.

Hej ro i lann,
nej ja vill ej mann,
känner du mej å de mina?

Ella sjong di:

Rocken snurrar, lampen brinner,
vinterkvällen är så lång,
dock lik röken den försvinner
under munterhet och sång.

"Rocken snurrar" denn sjong di meed te kardejille å
skättejille.

"Litét bo jag sätta vill" denn sjongs meed i min åppvöjst.

Karaby-Jynsen denn va så galen te å dikta visor, så där va
ingen måde po -ed.

I min ongdomm då sjongs där meed. Allri vi jick ud, udan vi
sjong. De va en härli tid. Ja sedor å tänkor po -ed så många
gånga. Ella så va de så fårfärlia rart.

Fragment av visan om Tullberg.

*Fragment av
visan om Tullberg.*

Allt om Tullbarj den store korperalen,
som i Skåne har gjort
reflexion på vår ort
och ej darrar för själve fiskalen.

Korporal Tullberg var en känd person, som på 1860-talet genomreste Skåne och intalade frälsebönderna, att den jord de brukade var deras egen, och att de inte mera behövde betala arrende till herremännen. På samma gång lurade han en del pengar ifrån bönderna. På en del gods följde man hans uppmaning, men det hade till följd att bönderna skoningslöst blevo vräkta. Bland de gods, som berördes av hans verksamhet, voro Ellinge i Harjagers härad och Kristineberg i Frosta härad samt flera herregårdar i Ystadtrakten. - Anm. av upptecknaren.

Ramlösavisan. (Fragment).

I söndes ette mässan, sin vi fick lide mad, Ramlösavisan.
för sjong håpp, håpp, håpp, för sjong häj, häj, häj,
vi besa te Ramlösa uti en jädrans rad,
för sjong håpp, håpp, håpp, för sjong häj, häj, häj.

Po väjen sad en jude å bredde ud sitt töj,
där lau en gulor tjädja, ja titta på min sju.

Men bäst ja rörde ve na, så rög honn mitt itu,
"Tål skälling kåstar tjädjan, betala nu på stonn!"

Menn ja ble rö i synen å sade: Ska en hong

- - - - -

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Rapsavisan.

Rapsen e mogen å den ska vi skära,
 å fårst ska de vara krona å krans,
 pling,plang,pling,
 å sin ska de vara speleman å dans,
 pling,plang,pling,
 å krona å krans,pling,plang,pling,
 å speleman å dans,pling,plang,pling,
 allri bättre bröllop fans.

"Rapsavisan".

"Ja kommor ihu,når di task rapsen po Skarholt. Där
 spelas hela tiden. De vå sådden häjja. Sin så når di hade
 slutad,så dansa di."

Anm. En s.k. rapsavisa är också upptecknad å Alnarp i
 Lomma s:n,Bara h:d,men har intet mer än första raden gemen-
 sam med ovanstående och sjunges efter annan melodi.

Från Sk
Skedlinge
1829

2283

7

7 maj 1829
Per K. Bruch
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

7

Anners Pärsens stua

Ringdans.

står i ljusan lua,

alla ljusen brinna opp -san,

hej hoppsan i galoppsan

alla ljusen brinna opp -san

eller:

inte gifter jag mig än så brått -san.

Där gingo två gubbar i snöen. (Ringdans).

Där gingo två gobba i snyen,
tralla,lalla,lalla,la,
di frågte se väjen te byen,
tralla,lalla,la.

Ringdans.

De fria för tusen riksdaler,
så ägde de knappast en daler.

Den korgen jag dig skänker,
en annan jag påtänker.

("Så tå hann se en annen i ringen").

Jag är så hjärtans nöjd å gla,
för när jag friar så får jag ja.

SKÅNE
FROSTA
SKEGLINGE

1909

9

2283

Upp. av T. Ingars

9

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Per. av Gust. Svanström

Höga berg och djupa dalar. (Ringdans).

Höga barj å jypa dala,

Ringdans.

se här e vännen som mig behagar,

hej hopp min lille hjärtesnopp,

vi ska dansa te solen rinner opp,

hej hopp min sköna,

nu ha vi dansat i de gröna.

Nu har vi dansad över barj å backa,

Nu har vi sleded både sko å klacka,

hej hopp - - - - -

Så gick dansen i forna dagar,

se här e vännen som mig behagar,

hej hopp - - - - -

(Språket i denna och andra ringdanser är såsom ofta i visor en blandning av riksmål och allmogens eget mål.)

Ja jag skall väva mig en randig kjortel. (Ringdans).

Ja jag skall väva mig en randig kjortel, Ringdans.
en randig kjortel, en randig kjortel,
så kommer friare från andra orter,
från andra orter - till mäj.

*S. Kinn
Frodo
Kärlinge 1812
Sånglek.*

2283

//

*M. J. Ingel's
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
bar. av Petter Strömberg*

11

Jag har gått den långa sorgen,
jag har mist min lilla vän,
men jag har den enda trösten
att jag får en ann igen.

Sånglek.

Tror ja, trala la, tror ja, trala la,
tror ja, trala la, tror ja så.

Va ska den på balen göra,
som sig ingen flicka har?

Han skall sig en toddi dricka,
sedan rökar han cegar.

Tror ja, trala la, tror ja, trala la,
tror ja, trala la, tror ja så.

Vill ni se ja e blen gifter,
vill ni se ja har fått man,
vill ni se han heter Petter,
vill ni se han dansa kan.

Tror ja - - - -

Skära
Frosta
Skärlänge

2283

12

499
Myrris Thomsen
Per Hans Stenroos
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skära havre. (Ringdans).

Myrris 1929

Skära, skära havre,
vem skall havren vinna,
det skall allra kärasten min,
om jag kan hanom finna.
Ja så -en i går afton
i ljusa klara månasken,
han sa han skulle komma
me ost å brö i lomman,
när var tar sin, så tar ja min,
så får den siste ingen.

Ringdans.

("Så skolle di helst va uda").

Skane
Frösta,
Skåneland
1929

2283
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
Per Olof Sundin

Stjärnor små på himlen blå de lysa. (Ringdans).

Stjärnor små på himlen blå de lysa,

Ringdans

Stjärnor små på himlen blå de lysa,

och friska vattnet uti kalla källaren det frysa,

och friska vattnet uti kalla källaren det frysa.

Nappa du den du behagar nappa, /:

å efter kommer prästen me sin långa svårta kappa. /:

Han skall oss båda sammanviga, /:

och du ska heta far å ja ska heta mor den lilla.

(I övre Sverige sjunger man: "och friska vattnen i kalla källorna de frysa." - Anm. av upptecknaren.)

Ringdans.

Ringdans.

Så resa vi till hoa,
så lystelig, så gladelig,
där vilja vi oss roa
så lystelig,
bland de rika härdasmän,
behagar jungfrun dansa,
så kom te mäj.

"Så hade di en trall bag-ettor."

Till hoa = till hovgården, herregården. Härdasmän = herredagsmän?
Jfr en annan skånsk uppteckning (med musik) i F. Eggelings samling
av ringdanser och jullekar.

Skans
Frosta
Skoglinge
1939-

15

2283

15

~~Mykary~~
J. Ingels
Per as Bend. Ericsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Väva vadmal. (Dansvisa).

Så väva vi vallmal,

så slå vi isamman,

å väva vallmad å slå isamman

å låta skäled gå rätt.

Så väva vi rutor,

så spolta vi tutor,

å väva rutor å spolta tutor

å låta skäled gå rätt.

Ja tror ni e galna,

ja tror ni e galna,

edra getter å getabocka'

skala barken av trän.

Väva vadmal.
(sänglek).

(Vallmal och vallmad äro båda dialektformer för vadmal.
Anm. av upptecknaren.)

Tag en annan, tag en annan,

Ringdans.

som jag, som jag,

hej lorum, hej larum,

hej lystig som jag.

eller:

hej lystig, spring bra!

17.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Möllarevalsens.

Kan du dansa möllarevalsens,
itt, två, tre?
Ja möllarevalsens itt två tre,
möllarevalsens itt två tre,
itt, två, tre.

Möllarevalsens.

/ 8 .

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vals.

Kom lilla flicka valsa me mej,
valsa me mej, valsa me mej,
mitt uti dansen kysser ja dej,
kysser ja dej.

Text till
vals.

Vals.

Spelemänner spelen upp en dans,
bjud alla flickor på en vals,
låt ingen enda sitta still,
som gärna dansa vill.

Text till
vals.

("Så tå di en bra vals.")

Vals.

Stjärnorna blicka på himmelen blå,
ack hör du min flicka (gosse), hvi suckar du så,
muntert och lätt i svävande ring,
för valsen är funnen all världen omkring.

Text till
en vals.

✓ 21.
Inskrift å en urtavla.

"De va i Larses mårffars himm, de va po nommor sex i
Skäjlinge. Där sto po kläcketavlan - de sto po en dala-
kläcka."

Inskrift
å en urtavla.

Jag har ej något liv,
ej heller några fötter,
jag går båd natt och dag,
men aldrig blir jag trötter,
om du vill passa mig,
så skall jag säga dig
det jag ej själv förstår.

Allmänna gille.

Vi komm så meed ud. Så va här meen ongdomm. Alla va så jämliga. Vi hade så kallad allmänna jille i byen. De hade vi når samm helst aured åmm. Så va där itt par samm ställde té. Så betalde di en å femti, karana. Så bjöd di fruentömmorna. Så fick di kaffe, å karana fick tåddi å jög. Vi hade så vi dansa po lo, åmm de va allri så kalt. Vi hade lykta me jus i. Di hissa na rätt höjt åpp, mitt po loen. - Di hängde täcke får, där de behövdes. Vi dansa ette spelemann. Di hade bå fiol å klanét å flöjt. Ja ska si, de va ente så dyrt. Di roa se meed lättare i denn tiden. Vi fick kaffe å kagor tvau gånga po natten. Karana fick kaffe den fåste gången, menn den andre gången fick di jög, når vi fick kaffe. Vi hade så fårfärlia rolit. Når de va po sammaren, så jick vi ente himm förän solen va åppe. - Di allmänne jillen bårja's po kvällen.

Allmänna
gille.

K
23.LUNDS UNIVERSITET
FOLKLIVSBIBLIOTEK

Dansen i Örtofta park.

Menn når vi jick å dansa i Örtåfta park,då bärjas de kläckan Dansen i Örtofta park.
fira å slutas kläckan nie. Greve Dykor ville ente de skolle vara
längor. Vi betalte tål öre i spelemanspänga. Där va Svensana
ifrå Krudmöllan å spela. Här va inga ligare spelemänn än Svensana.

Jfr orden till den s.k. Örtoftavalsen - uppt. efter J.P.
Lindborg i Skarhult - där folklivet i Örtofta park skildras.

M 24.
Linbrytning.

Di har "bröded po grob" i min tid. Fårud så hade di Linbrytning.
brydestua. Brydestuan har ligged här, hännanom de stora stället.
Denn hade di avskilt, får di va rädda de skolle ta ill.

"Brydestuan" var en särskild hydda, där linbrytningen verk-
ställdes. Senare övergav man brydestuorna och förrättade lin-
brytningen ute i det fria, vid en öppen grop, vilket kallades att
"bryda po grob."

*Spåne
Frosta
Skogling C 1929*

U. 25.

2283
*Prof. E. Ahnberg
Ber. i Lund, Svensson*

Kardegille. LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kardegille å skättejille har di hatt meed i min tid. Der Kardegille.

mesta ble nåck slut ingan artan hondra nitti. Här bo bröds å skättes. Men faur har vi hatt längor. Vi ha hatt faur änna te nittan hondra tjuge, men vi karda i stan den sista tiden te Bårjens.

Så komm di tilia åmm marenen å sad te sent åmm kvällen. Så sad di omkring en kår, å där la di toed. Di jore en "katt" kalla di å la denn i kåren.

(Lars Svensson tillägger:) Där va po itt ställe di hade kardejille. Där va en dräng-såmm va litta enfálldi. Men nåck au, di skolle driva mä -en. Så skicka di -en te nabons å skolle launa en topréss. Å di ga -en en stor sten, å denn komm hann ijenn mä å slapp i kåren å sa: "Där har ni den, får denn e rätt så tong."

Skämtsamt
upptåg.

Topréss, "ullpress", ett redskap som i verkligheten icke existerar. Det var ett vanligt skämt vid kardegille, att man skickade en dräng iväg att låna en sådan. Då kunde han få vad som helst.

Julhalm.

Julåftans natt då skolle di ligga po halm i mina fårällras Julhalm.
tid. Di lau i stuan. (Då kalla di ed allri udan får "stua").

De di lå denn natten, de va ente så fårfärlia meed. Då jick di Julnatten.
allmänt te tjärkan, alla samm konne. Viljan hade di. Juldagen.

Man. Skeglunge Kjenti hans Ireni f 1858 2283
L7.
Kjenti J. Ireni 1859

Skän. Frosta
Skeglunge Sn
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKLÄRNINGSARKIV

27

Staffansridning.

Di brugte å komma rianes ann-da jul. De va po marenen. Staffans-
ridning.

Di bärja po marenen, men di konne ente hinga övor alla ställen
po marenen. Di re ikring te alla. De va ongdomm. Di re ing po
gauren. Så sjong di Staffensvisan. De va så härlit, denn va så
möed po jängs i min åppvöjst. Men di har ente reed i vår tid.

Staffan var en stalldräng, Staffansvisan.
han vattnar sina fålar fem,
i ra, i ra, tralli lalla la,
ja gossar låt oss lustiga vara
en gång jul om året bara,
tralli lalla lalla la.

(Ja kann ente mings hela visan). - Så ble di ingbjudna.

Så fick di litta spandasch.

Men Annors Pålsen i Äsle hann kann Staffensvisan. De kann
va värt en resa te Äsle å leda åpp hanom.

Skåne
Trosta
Kungälv
mån 1829

2283
M. J. Ingalls
Ber. West. Grewson

Trettondagsstjärnan.

Di ska ha gåd å sjonged ud julen. Di jick me stjarnan. De Trettondags-
stjärnan.
va trettenedan. De e di vise männen. Di sjong stjarnevisan.

Den bärjas så:

Goder aftan, goder aftan, så många som här finns,
husbonde, matmoder, varen glada till sinns.

Stjärnevisan.

Vi önska eder alla en glader julefest
och önska att Frälsaren måtte bliva eder gäst.

När Kristus blev födder i Betlehems stad,
så kommo där tre herdar så lustiga och glad.

Vår stjärna hon ärnar ju längre att gå,
vår Frälsare blev lagder på hö och på strå.

Di konne va en tålltre. Di hade en stjarna au pappor, å där
va jus i stjarnan. Di bjudde alltid po dåmm. Traktering.

De ville naturletvis urårta se, där ble får möed spirituosa.
Så ble de slut.

En gång har ja sitt dåmm i Long. Då va ja sjöttan aur. Men Stjärnsång
i Lund.
di såmm sto får hused va ente himma, så di fick ente komma ing
å sjonga. Di va klädda i skjortor udanpo kostymorna.

N
29.

8
Midsommar.

Ve Lilla Skäjlinge där va majstång många gånga. Där va
en dansk, såmm hade-d, såmm hidde Pittersen. Di jore festlit
får darras éne, menn di fårtröd ente, ad andra jick did å dansa.

Midsommar.

Majstång.

Menn sånna majstånga såmm di reste ve Tvedöra, de reste di
ente här. Sånna arma, å så många kransa! Paugana di jick i byana
å tiggde blommor.

Darras éne, deras egna, d.v.s. det egna folket. Fårtryda, miss-
tycka. Tvedöra, under tiden 1837-1888 lägerplats för Södra skånska
infanteriregementet, i Hällestad s:n, Torna h:d.

2283

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3030

Kjersti Lars Svens`

Skeglinge.

Kjersti Svensson, hustru till lantbrukaren Lars Svensson å Stora Skeglinge nr 11, är född å samma gård 1858 och har städse varit bosatt där. Faderns namn var Måns Månsson, och Kjersti var yngst av hans barn. En äldre syster till Kjersti Svensson bor också å gården. Gårdens övriga invånare äro Lars Svensson och en fosterson, Sigfrid Nilsson ifrån Östra Strö.

Både Lars och Kjersti Svensson ha tjänstgjort som sagesmän och ha beredvilligt givit de upplysningar de kunnat, men Kjersti har lämnat det största bidraget. I sin ungdom var hon duktig till att sjunga, och en icke obetydlig del av samlingen utgöres av ringdanser och sånglekar, som voro gångbara för 50 - 60 år sedan. Under min frånvaro hade hon upptecknat begynnelseorden av dem för att lättare komma ihåg dem vid mitt nästa besök. Till sitt väsen är Kjersti Svensson gladlynt och frispråkig. Som en egendomlighet kan nämnas att hon plägar föra dagbok.

R e g i s t e r .

1. E. Badning och tvättning med rinnande vatten.
2. F. Skeglinge kyrka.
3. I. Visor (Arbetsvisor, skämtvisor m.m.).
 4. Ringdanser och sånglekar.
 7. Texter till dansmelodier (valser).
 21. Inskrift å en urtavla. { Folkdiktning
 i bunden form.
22. K. Allmänna gille.
 23. Dansen i Örtofta park.
24. M. Linbrytning.
 25. Kardegille.
26. N. Julhalm.
 27. Staffansridning.
 28. Trettondagsstjärnan.
29. Midsommar.